

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

11 Martie st. v.

23 Martie st. n.

Ese in fie-care dumineca.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 11.

ANUL XX.

1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Prăpastia lui Mihale.

— Legendă. —

I.

Cătră sus la mēdă-nōpțe, pe-a Călivelor* colină,
Apērată de-o pădure de brați vecinic inverdiți,
Se reflectă desmerdate intr'o undă cristalină
Rađele blānde din sōre, de-ți remān ochii uimiți.
Luminișul de verdēțā ce-astā barā** inconjorā,
Cu drag sufletu-ți mângāie și il lasā mulțāmit,
Numai in acest colț omul, de frumseți scumpā co-
mōrā,

Uitā lumea ș-a ei rele, ș-arde 'n dorul de iubit.
Darnica natur' aruncā-'ntr'ast loc de desfētare
Tot ce are ea mai gingaș, tot ce are mai frumos:
Un contrast de frumusețe, un concert de incāntare,
Etā ce-i bar' a Seliei*** sub mānuchiul arbuos.
Și-apoi cānd dragi pastoreii cu-ale lor turme sbie-
rānde

Vin, cānd sōrele mai are doue părți din calea sa,
Sā le-adape, desfētarea, desmerdările ei blānde
Intrec ori-ce 'nchipuire, ș-ori ce pōte-a te 'ncāntā.
Meii sar cu veselie ici și colo pe verdēțā
Și se jōcā, și se luptā, și se 'ncurā toți voios,
Pāstoreii cu-a lor fluer mi-ți dic doina cu dulcēțā,
Incāntānd natura vesel, viersul lor melodios.
Cāni osteniți de fugā, arși de raza 'nvietōre.
Ce-o asvērle māndrul sōre p'ast paradis pāmēntesc,
Māngāie cu drag stāpānii la umbra rēcoritōre,
Cānd acestia cu dulcēțā la dragi turmele privesc.
Și concertul, vioiciunea ce la barā† predominesc
Ș-adierea rēcorōsā a zefirului ușor,
Desbrac sufletul de haina-i, il innaltā, il măresce
Și-l ornēzā cu-alte simțuri și c'un farmec rāpitor.

II.

Mihul, pēcurar de frunte, cu oițele-i frumoșe,
Sus din piscul dela munte, jos la barā a venit
Și cu flueru-i mi-ți cāntā doine dulci, melodiōșe;
De mi-ți pere-amar uritul unui suflet chinuit.
Cāntul lui resunā 'n cōstā și jelirea-i infocată
Petrele par' că le mișcā... arborii se tānguesc,
Vēntul s'a oprit din cale-i să-l asculte... și d'odată
Țipā și de jale fuge...

* Sat in Macedonia.

** Lac, baltă.

*** Sat in Macedonia.

† Lac.

— Dragi oițe ce iubesc,

Dice Mihul in suspine, pasceți scumpe suriōre
Pe aceste māndre plaiuri, beți din ap' acestui lac,
Adormiți apoi drāguțe la umbra recoritōre
Brađilor ce ve 'ncunună. Voi aveți tōte pe plac.
Numai noi aprinși cu dorul, cu simțirea mistuitā,
De iubirea ce ne arde, suferim mii de dureri,
Plāngem sōrta-ne amarā, ducem dorul de iubitā,
Cāci murind, n'am gustat āncā, dulcea cupā de plā-
ceri⁶.

Și pe pajiștea 'nverđitā, Mihul tāind cāntul lui,
Ochii blānd i se ingrēcā de aripa somnului.

III.

Abiā Mihul adormise ș-apa lacului d'odată
S'adāncescce 'n crețe, valuri, horhāe ingrozitor,
De un foc mistic pare dēnsa grōznice turburatā,
Par' că ferbe... par că spumā... Dar ce farmec
rāpitor!...

Țina lacului s'arētā gingașe ca 'nchipuirea
Unei cugetări focōșe de un mistic ideal;
Suriđendā, rāpitorē, veselā ca fericirea
Se 'ndreptēzā grāțioșā cătrā inverđitul mal.
Peru-i despletit in valuri p'ai sei umeri albi ca crinul
D'adierea 'mbālsāmatā a zefirului ușor,
Fālfāe māndru pe spate... Infocat i bate sinul,
Cānd drāguțele-i piciōre o conduc lin spre pāstor.
Rochia-i strevēđētōre ce din cer par' că-i furatā,
D'azur semēnat cu stele, de zefir suflatā lin,
De trupșoru-i se lipesce, ca de farmec te imbētā
Și te-atrage vcluptatea peptului seu alb, divin.
Tremurā sub infocarea pasiunilor ne'nvinse,
Ce i sbuciumā simțirea și d'amor o 'nebusc;
Se apropie cu-ardōre și privirile-i aprinse,
C'un sārūt ar vrē să stingā poftele ce clocotesc
Ca o vijelie 'n peptu-i. Țina lacului ușorā
Se apropie cu 'ncetul de pāstorul adormit,
Și cu buzele-i de roze, de dulci desmerdări comōrā,
Ea i dā cu pasiune un sārūt nedefinit.

IV.

„Cāntul teu blānd, armonie
Dulce ca un plăcut vis,
Pastorele, spune-mi mie
Luatu-l'ai din paradis?...
Ochii-ți, dragā pāstorele,
Albastri. și lucitori,
Nu sūnt ore doue stele,
Ori duo: sori luminātori?”

Păstorel, cântai iubirea,
Cântai dorul infocat
Și d'atunci vai! fericirea
Din sufletu-mi a sburat*.

V.

Mihul d'orme dus la umbra bradului tăguitor,
Dina lacului s'aplecă și c'un viers fermecător
I vorbesce, il desmărdă și mi-l chemă infocat :
, — Mihule, dragă iubite, n'auți tu al meu oftat ?
Dice țina cu 'ntocare. Frumusețea, nenurirea,
Tinerețea și puterea, toate ție voiu jerfi
Vei găsi pe-a mele brațe, păstorele, fericirea,
Incântarea, desmărdarea ; cu ardere te-oiu iubi.
Și-ti voiu face vișetă lină, tot in bucurii legată,
Pat de flori mirositoare, căpătău-ți peptu-mi cald ;
Nectar, dulce îmbetare, tot din buza-mi insetată
Vei sorbi cu infocare . . . ăr in ochii-ți de smarald,
Oglinzi-voiu cu dulcetta ochii mei strălucitori,
Aplecați l'a ta voință, de iubire dragi comori*.

VI.

Vocea ținei ingână,
Mihul dulce-mi desmărdă,
Codrul verde că oltă,
Pasările-mi ciripia,
Vântulețul mi-ți șoptia
Tot prin frunza bradului,
Bradului și fagului :
, — Scôlă, dragă Mihule,
Mihule voinicile ;
Mândra, Mihule, te-astăptă,
Voinicele te deșteptă,
Pân de ce n'a veni nori,
Negri nori fulgerători,
Pân n'a 'ncepe vijelia,
Vijelia și urgia,
Pân de ce n'a fulgeră,
Vera sborul și-a luă,
Sorele s'a 'ntunecă,
Pasările mi-a 'ncetă,
De cântat, de desmărdat
Prin ast codru mult bărbat,
Neua albă s'a intinde,
Costișora mi-a cuprinde,
Și frumusețea mi s'a perde,
De prin astă costă verde ;
Scôlă, dragă Mihule,
Mihule voinicile,
Mândra, Mihule, te-astăptă,
Voinicele te deșteptă*.

VII.

Dar pe ceruri de odată un nor negru se ivesce
Și ca gândul se intinde pe imensul infiruit,
Și alergă, ș-amenință luminișul ce s'ouimesce
D'a lui grôză, de urgia uraganului cumpelit.
Fulgerele sclipitoare licăresc cu majestate,
Și sfășie cerul negru cu roșatice sfășii,
Tunetul bubue grôznic și prin colțuri depărtate
Se resfrânge aspru-i sgomot, vuet d'amare urgii.
Mihul se deșteptă 'n pripă și 'n uimire el privesce
Vijelia ce din ceruri furios s'a deslegat,
Tema însă nu-l cuprinde, frica nu-l incremenesce
Și viteza lui simțire de ea nu s'a 'nspăimântat.
Dar când ochii se îndreptă cătră țina 'ngrozită
D'astă furie cerescă, sufletu-i inflăcărât
Se resfrânge cu iubire p'a sa față 'nveselită
D'o simțire ardătoare . . . d'un amor neastămpărat.

El admir' atunci contrastul : Vijelia sus s'aprinde,
Jos fericea nesfârșită unui infocat amor . . .
Se aplecă drag spre țină și in brațe o cuprinde
Și-o 'mbetă de plăcerea unui dulce, mistic dor!

VIII.

Dar p'un nor ce-alergă 'n ceruri ca un vifor de urgie
O fantasmă 'ngrozitoare se arată furios,
Cu-aripi lungi, cu-ochii sêlbatici . . . Oh ! ce-amară
grozăvie!
Este 'nfricoșat bărbatul ținei cu viersul duios.
Ochii lui spre-amanți se 'ndreptă, ș-a lor rațe tăie-
tore
Par c'ar vré ca să străpungă peptul lor cuprins de
dor,
Se repede sus din ceruri și cu vocea-i tunătoare
Cu mânia 'n ochi aprinsă țice infricoșator :
, — Tu-mi răpiși prin al teu farmec inima ei iubitoare,
Ea te-a îmbetă pe sinu-i de comori dumnezeesce,
Și-a lăsat chiar și puterea, vișeta chiar nemuritoare,
Aușind duiosu-ți cântec, numai ca tu s'o iubesci.
Vai ! nebuni, simțiți ce sânteti, v'a sunat ora din urmă
Veți muri !

Ș'atunci spre Mihul mâna-i smeul răpeți.
, — Dar nu, țice monstrul, încă. Veți inteu, cum
a ta turmă
Pân' eri singura-ți iubire, in prăpastii va peri*.
Dice și din ceruri cade o săgetă jos pe stâncă
Ș-o lovesce, ș-o desfarmă, ș-o cufundă in pământ,
Ăr pe urmă-i se deschide o prăpastie adâncă,
Ce mugesce, strigă, plânge ca un trist și jalnic cânt.
Mândrulițele oite, ca atrase de magnetul
Unei ursitori fatale, se asvel' pe costă jos,
Lasă vărful verde, lacul, pajiste, fagii, pinetul
Și orbesce se aruncă in abisul fioros.
Atunci Mihul se deșteptă din uimire și s'aventă
Jos pe costă ca s'oprescă acest nemilos omor
Și le strigă drag pe nume, și le 'ngână și le cântă,
Căntece de jale pline, căntece pline de dor.
Insădar sânt toate însă, turma 'ntrég' aprôpe pere,
Când păstorul trist ajunge lângă marginea d'abis,
Atunci plânge sêrmănelul, ș'a lui inimă 'n durere
Se sfășie d'a lor milă . . .

Fericirea-i ca un vis,
Acum trece din 'ainte-i ș-a lui cugete amare
Cătră ora de iubire se întornă ca prin gând ;
Ochii se inchid d'odată, tremură a lui picior, și
Și 'n prăpastia adâncă Mihul cade greu oftând.

IX.

Dina lacului privesce cum iubitu-i cade, pere
Și cu-o voce tare, mândră, de mânie tremurând,
Dice smeului sêlbatic ce rânjesce de plăcere
Și se 'mbetă de durerea-i ce-o sfășie plângend :
, — Resbunarea-ți ti-i deplină, fiară crudă, ne'mpă-
cată,
Dar și tu nu vei rămâne d'ast omor nepedepsit*.
Dice și spre cer privirea își îndreptă infocată
Și cu viersu-i plin de farmec, astfel țina a vorbit :
, — Dămne sante, fie-ți milă d'a mea rugă mult fer-
binte.
De-am căđut sub stăpânirea astu-i smeu ingrozitor,
Tu o scii . . . ce vișetă-amară mi-a făcut . . . O pră pu-
tinte,
Și cum sfășia crudimea-i blându-mi și-'nfocatu-mi dor.
Auđii, veđui pe Mihul și d'atunci a mea vișetă
Stinsă și posomorită iute s'a inveselit.
Dămne-atuncea cunoscut'am a simțirilor dulcetta,
Dămne-atunci sciut'am numai blând misterul de iubit.

Ia-mi o dómne nemurirea, ia-mi ființa, ia-mi frum-
sețea,
Nu me lasă să fiu ără sclav' acestui aspru smeu!
Ce-am folos de ele tóte, ce-mi mai trebuie junetea,
Dacă nu mai este 'n lume Mihul adoratul meu?
Er spre-acest monștru de ură, dómne 'ntinde a ta
mână
Și lovesce-l cum lovit' a el pe-amantul meu frumos;
Stinge-i ările, o dómne, sfarmă-i inima-i păgână,
Dómne-ascultă a mea rugă și suspinu-mi tânguioș*.

X.

Atunci domnul din 'nălțime cu-a lui dréptă judecată
Măreț astfel poruncește:

— Pe morméntul ce-a 'nghițit
Pe iubitu-ți, tu o dînă, pe prăpastie-aplecată,
Plânge-vei trei ani cu lacrimi, plânge-vei necontentit
Și din blânda-ți lacrămióră, riu cu ape cristaline
Se va face jos pe câmpuri pe cel verde șes intins,
Patru-đeci isvóre limpedi vor eși ca să aline
Setea celor ce plămâni se usuc d'un foc nestins.
Apoi vântuleț ce-adie, luându-te pe aripóre,
Te va duce lin in ceruri, lângă tronu-mi strălucit.

Tu, o smeu, să peri din fața-mi, ăce Domnul cu
furóre,
Cătră sus la međa-nópte să te faci crivêț cumplit
Și prin aste locuri mândre să nu vii tu nici odată,
Să tot gemi in depărtare, să tot urlu 'nfuriat,
Să fii blăstemat de lume și suflarea-ți inghețată,
Să n'ajungă nici odată prin acest colț incântat*.

XI.

Đice!... Smeul se preface intr'un crivêț de urgie
Și spre međa-nópte fuge văjiind, strigând, urlând...
Dina lacului se 'ndreptă plină de melancolie,
Spre prăpastie pornesce și s'aude tot plângend.

Câte lacrăme cădură p'ochii oilor frumoșe
S'au schimbat in paserele cu culori gingașe vii,
Ce in mii s'aventă 'n aer și cu ciripiri duióse
Par că plâng mórtea lui Mihu... Ochii lui dulci, al-
bastrii
S'au schimbat in gingași granguri, ce tot cântă 'n tân-
guire
Cântul Đinei ș-alui Mihu, s'a lor scurtă fericire!

Dan Dry.

D e i a n.

— Novelă. —

I.

Satul Lăzeni e ascuns între munți. Suind pe că-
rarea strimță, ce duce la sătulețul cu casele lui
risipite ici colea de câte o impușcătură și mai bine
unele de altele, nici nu-l veđi pân' nu ajungi in mijlo-
cul lui.

Ce te face dintei să știi că te afli in sat, este bi-
sericuța de lemn cu turnulețul ei de scânduri, in care
se vede stând un clopoțel, ce pare a priveghiá asupra
acestui loc tainic, ascuns între munți.

Liniscea, ce domnesce in giur, face și pe om tă-
cut. Să stăm o clipă și să privim impregiur! Ce prive-
lisce incântătoare!

Cătră apus muntele Vilcul își ridică cefa-i stân-
cósă peste brădetul de pe la póelele lui. Și cum stă el
acolo cu creșteu-i aurit de razele roșatice a sórelui ce
apune in tótă strălucirea sa, pare a fi un urieș scáldat

in pară de foc. Sunetul duios al unui fluer fermecat
cântă luminei ările remas bun, și talalangele monotóne
ale oilor i respund in tainica tăcere a vėzduhului.

Spre resărit giur impregiur valea adâncă cu pădu-
rile-i de stējari ce se zăresc in depărtare invélite intr'o
cėtă surie.

O hóre lină adie dulci miresme, culese din flori-
celele câmpului și păsérnica ostenită își ciripesce cân-
tarea de séră in tufișul verđiu al unui copac.

Așá-i de frumos pintre munți...

Cărarea, care călăuzesce pe drumeț in sat, șerp-
esce pe din drepta bisericii, arėtând astfel călătorului
ostenit dintei casa lui Đdeu, acest sfânt locaș, inaintea
cărui, când trece, se 'nchină tot creștinul. D'ací se
cotesce calea pe lângă un șir de zghiaburi, ce se ri-
dică ca niște ziduri de oțel pe marginea pėriuașului cu
apă lină ce fuge mugind pintre petricelele netede din
patu-i. După o cale de un cės séu și mai bine la dél,
dai de o colină acoperită de o pajiște frumósă și um-
brită de un tei, care de ar avé grai, ți-ar puté povesti
— de bėtrâni ce este — lucruri intēplate de inainte
d'un véc. In dosul acestui tei se află o căsúlie.

Căsúlia e ca tóte celelalte, o colibă veche mocă-
nescă, alcătuită din bārne necioplite; dar coplesite de
mușchiul ce l'a preserat mulțimea anilor pe ele. In
frunte are o ferestúică acoperită de pelea unui burduf,
care nu lasă să străbată nici o rază de lumină in si-
nul casei.

Prispa e cutropită de fel de fel de burueni, ce se
'ntrec in mărime; ér cerdacul se vede a se inchină sub
povara anilor și a ierburilor, ce-i acopere căpėtaiul.

Stoborul e de mult culcat la pământ și numai
câte un putregai de pocump, ce a mai remas de adu-
cere aminte, îți spune că bordeiul a avut cândva și
curte și că ocolul era și ingrădit.

De galițe ca la celelalte case din sat, nici pome-
nėlă; pare că și păsérnicele codrului ocolesc acest lă-
caș părăsit; nici o suflare nu se vede mișcând p'ací.
Așá incât vedenia acestui petec de loc din părțile de
altmintre frumóse îți bagă fiori reci in vine, ce te fur-
nică prin trup, fără să-i știi pricina, de ce.

Dar nu era p'ací totdeuna așá.

Fost-au vremuri, când căsúlia era veselă; bārnele
și cerdacul noue nouțe și prispa vărúitá alb ca laptele,
ér curtea ingrădită frumos și portúța, asupra cărei se
află o icónă sfântă a Maicii Precește și a Domnului
Christos, ce apėrá tótă gospodăria de duhurile rele —
era impodobită cu mare meșteșug. Curtea resuná de
ocrăcáitul rațelor și a gășcelor, de mugitul vacilor și a
altor vite treknice la gospodărie. Vrăbiile vorbărețe,
pupăzele mândre, cucii și alte pasəri își aveau culcușul
in préjma casei și mai cu sémă prin frunđișul teiului
celui mare, ér rėndunelele își făceau cuibul intocmai
asupra ușei din cerdac, fără să le alunge cineva.

Atunci era altfel pe aci; dar vai mult s'a schim-
bat lumea d'atunci.

Gospodarul cel tiner cu pletele-i lungi și negre ca
penișóra corbului s'a mutat la cele sfinte, ér gospodă-
rița: leica Dochíța, cea mai frumósă nevěstă a intregu-
lui ținut, a 'mbėtrănit in vėduvie. Ochii ei negrii și im-
bulbucăți s'au cufundat in cap, de abiá i se mai vėd
din crețele feței palide; pėrul negrișor a picat și niște
șuvițe albe de fața varului se cobor peste sprincenele-i
spėne. Gurița cea pururea rumenă, cu dinții ca petrice-
lele cele mai albe din pėriu, e afunđită între fálci și
inzestrată cu un singur colț. Trupul ei mlădios s'a 'n-
covoiat, incât ađi abiá-l mai póte ținé o päreche de
cărje ce se clătínă in mánile ei uscate. Ba chiar leicii
Dochíței i đic ómenii ađi 'baba Dochia*. Și când i đic
așá, cruce-și fac și se feresc de ea și de casa ei, ba
chiar și de pomenirea numelui ei, ca de necuratul;

căci unde-și vîră ea gândul, aduce stricăciune și nenorocire.

Casa pustie de sub tei eră dar lăcașul sihastric al babei Dochii, a Môtii, cum i mai dăceau. Ce lucră, ce dirigiă ea cât e diulica de lungă, nimeni nu putea sci. Dar se vorbiă prin sat, că *nóptea* își isprăvesce vrăjile; și cu tóte că nici un suflet de om curat nu umblă prin acele locuri, ómenii sciau, că totdeuna la mie-dul nóptii se arată licuriri de lumină prin crepăturile bărnelor și că teți șolomonarii, strigoii și alte duhuri necurate se ivesc p'atunci, ca să iee porunci dela vrăjitoarea. Dar cum ar fi cu adevărat, nici un chip de om nu putea pricepe, nici sci; căci de deci de ani nici un om din sat n'a pășit peste pragul căsulei de sub tei.

* * *

Diua trecu in sēră; ér sēra se prefăcuse in nópte; intr'o nópte senină, frumoasă, cum sūnt cele de vēră. Luna ridicată pe bolta ceriului migiă pîntre frunzișul des al arborilor; și numai din vreme in vreme putea aruncă câte o căutătură pe casa vrăjitoarei, invălindu-o intr'o tainică lucire, ce se perdeă insē in curēnd, cum se ridică luna pușintel mai sus pe bolta ceriului, lăsând totul ér in umbră și 'ntuneric. Ș-atunci se vedea licurind o rază slabă de lumină, ce străbătea din casă prin crepătura bărnelor și se 'ntuneca din când in când, ca de o umbră de om, ce ar trece pe din naintea ei. Din vreme in vreme se deschidea ușa scărțănd in țîținele-i ruginite și se audiă țipetul unei cucuveice, apoi scărțăia și se 'nchidea érăși ușa și totul tăcea ca mai nainte; și fiind că liniscea eră mare, puteai audi in depărtare.

Lătratul dulăilor dintr'o stână îndepărtată, chiotele lungi și ascuțite ale ciobanilor, ce se perdeau in nóptea lină de departe, ce viniau, amestecate cu murmurul vesel al pēriuașului, alcătuiau o dulce și tainică armonie, ce nu zgândăria nici decăt liniscea nóptii.

Deodată insē tropot de copite s'audi, ce s'apropiă tot mai tare, și tot mai aspru și mai aspru se audiă pe calea petrósă. Câte o bufniță spăriată se aruncă in vēzduh și cu un urit croncānit se repeđiă ca o umbră pîntre copaci.

In sfērșit eși un călăreț din pădure.

Eră vestitul hoț de codru Deian; unul din cei mai voinici și îndrāsneți haiduci, cari se arētară vr'odată prin munții Ardealului. El purtă 'n cap o pēlérie mare rotundă, ce-i umbriă cu totul fața; umerii-i erau acoperiți de o glugă lungă, ce i ajungea pân' la ciórecii albi, cari 'n jos erau strînși cu curele de opincile lui; ér peste spetele late voinicesci i sclipiă la lună o durdă lungă, și in șerpar alte treburi hoțesci.

Ajungēnd la teiul cel mare, descălecă, lăsând calul să pască din érba 'mbelșugată. Dup'aceea sună de trei ori din buze intocmai ca o cucuveică. Ușa babei se deschise și Deian intră.

— Bun lucru, Babă Môtă! ce mai faci? — întrebă el cu un vers frumos și sunător.

— Da ecă d'ale mele, nepóte. Ên spune-mi tu ce vēnt te-a mai adus pe la mine? Adus-ai vr'un jăcman séu ce?!

— Ba, lele Môtă, n'am adus nici un jăcman, dar am venit, să te sfătuesc in d'ale vrăjilor. Și ca să nu fac vorbă multă, ei că vorbă multă-i sērăcie, să scii: că-s îndrăgīt intr'o fetă, care mi-a răpit tot cumpētul și firul cugetului meu. Par' că m'a diochiat: nu-mi mai afflu locul nicăiri; codrul, durda, sóțele mele cele mai dragi de până aci, par' că nu le mai vēd cu ochii de până acuma: durda mi-i grea, codrul rece; ș-un bold necunoscut me alungă tot cătră sat și ér cătră sat. Spune-mi, lele Dochie, ce să fac, să-mi trecă astă bôlá grea, care nu póte să se sfērșescă cu bine. Séu de

n'ai doftorii de inima mea, să-mi faci doftorii la inima ei, ș-apoi inchin tóte naibii, me las de hoție.

— Nu vorbi așa, Deiane, — dīse Môtă cu un glas inăbușit de ciudă, — că nu scii ce grăesci. Nu scii tu, nepóte, că bôla de dragoste este cea mai mare și primejdiosă bôlá, care nu pré are alt léc, decăt sapa și lopata. Sciu eu vrăji multe, dar pușin o să-ți folosescă in nebunía minții tale. Dragostea-i frumos cuvēnt, ce sună la tinerii sburdalnici, cum ești și tu, ca un vers de ánger; dar care chiar pentru că-i mai dragă ómenilor in lume, este și mai trecătóre și și de mai puținuită.

Apoi adause oftānd:

— Êr pismășia între ómeni numai in grópă se domolesce. Aibi grijă, Deiene, până-i vremea; nu lăsă focul să se mārēscă, stinge-l când e ancă la 'nceput, căci mai târđiu zădarnic te vei strădui să-l potolesci, nu vei mai putē. Căci să scii: mrēja cu care peirea prinde voinicii, e dragostea fetelor. Pune-ți strajă minții și inimii tale, nepóte, asta-i doftoria mai potrivită la bôla ta.

Hoțul stătū, in urma cuvintelor povēțuitoare ale babei, pușin pe gânduri și se uită turburat inainte-i.

— Eh! — strigă d'odată, — ți-i ușor a-mi spune basme d'aste mie; dar aste nu folosesc nimic. Fie cum va fi, nu mi-i frică de nimeni, vie ce va veni, Deian va sta la pândă. Ên veți mai bine de cele ce ți-am dīs!

Baba clătina din cap și se apucă de lucru. Luă noue fire de ierburi uscate, le aședă una câte una lângă olaltă, și borborosiă cuvinte neînțelese, mutānd firele din când in când dintr'un loc intr'altul; pe urmă rupse fie-care fir in noue bucăți și bucățelele aste le 'nvēli intr'o cārpă, făcēnd câte o cruce cătră rēsărit, apus, mēdăci și mēdă-nópte.

Până-și făcea baba ale ei, Deian se puse pe o laiță de lemn ce se 'ntindea pe sub ferēsta de burduf și priviă tăcut la meșteșugirile ei. Pe urmă scóse o pipă, o 'nfundă cu degetul bine ș-o aprinse. Și cum stătea așa, cu mâna stāngă răzimată pe picior, ér cu cotul drept spriginindu-se de genunchiul drept, sloboziă câte un fum din lulea, de i invēluia capul cu un nour luminos. Și eră un chip de om frumos Deian cu pletele-i lungi, ce se sbăteau pe umēri in jos, cu ochii lui negrii și arcuiți de sprincenele-i bărbătesci, cu fața-i lungurēță și mustețele-i gróse și lungi, ce-i dădeau o căutătură seriósă și voinicescă.

Pe când isprăvise Deian cu pipa, scuturāndu-și scrumul in palmele lui late, și baba și-a incheiat treburile.

— Ia, Deiene, legătura asta, — dīse ea, — și ai grijă la cele ce ți-oi dīce! In noue zile după olaltă să-i arunci dintr'aste câte noue fire inainte ei des de dimineță, inainte de cāntatul rēndunicelor, ca să trecă peste ele. Apoi aștēptă, să veți ce s'a intēmplă. De nu te-a iubi nic' atunci, să-ți iai gândul cu totul dela ea! Ai înțeles?! Acum du-te, că a trecut de mieđ de nópte și nu-ți mai e ertat să zăbovesci aci.

Deian se ridică de pe laiță, pe care se puse, luă cārpă, o vērī in șerpar, își dīrese căciula pe cap, pușca pe umēr și pistólele la brău; dīse „noroc bun” babei și se duse.

Ușa căsulei se 'nchise și baba intră borborosind érăși cuvinte neînțelese. Ce eră, ce nu, destul că nóptea aceea n'avū odihnă, nici poftă de lucru.

O doină s'audiă departe din pădure:

Eu me duc, codrul remāne,
Plānge frunđa după mine,
După min' nu plāngă nime,
Că n'am făcut nici un bine.

(Va urmă.)

Virgil Oniț.

Dorul nevastei.

Florióra cea frumoasă
Vestedesce drăgostă,
Căci bărbatul ei iubit
La oștire a pornit.

Să-i mai trecă gând și vaer,
Ea se pune lângă caer,
Vre să tórcă, dar nu póte
Și se raqēmă pe cote.

Gândurile-i fug departe,
Din plăceri își face parte;
Dorul pentru bărbătel
Mi ț-o pórtă tot la el.

A p a.

Apa, care după conceptul chimic e compusă din o parte de oxygen și două părți de hydrogen, este factorul principal, carele mijlocește lucrarea puterilor fizicali și chemice în corpul nostru. Ea este un atribut de căpetenie al tuturor ființelor organice, ea condiționează viața lor; necesitatea de apă crește în proporțiune cu dezvoltarea organismelor. În corpul nostru nu există o particică, începând dela apa ochiului și fiind cu substanța eburnă a dinelului, care să nu conțină apă. Acea apă a organelor e în o continuă activitate și perderea ce o suferă corpul nostru prin secrețiune, lapte, sânge, sudori etc. pretinde erăș un import neîntrerupt de apă. De aceea apa se poate privi ca un postulat de căpetenie a organismului nostru.

De și aflăm apa în toate mâncările noastre în diferite cantități, totuși nici una dintre ele nu o conține în un grad așa de bogat, ca să potă satisface lipsa sângelui de apă; din contra unele sunt așa de sêrace, de mai curând cauză sete, decât să fie în stare a o potoli, și eră cu pome și legume, cari de altmintea sunt bineincărcate cu apă, nu potă trăi nimei. Apa o putem privi mai departe de un aliment, ce conține cea mai însemnată parte de apă.

Dar apa, care o întrebuițăm noi în economia noastră, nu se potă privi ca un aliment, carele e curat compus numai din oxygen și hydrogen, ea mai cuprinde și o mulțime de alte materii neorganice, cari toate bine sunt apte și necesarie pentru susținerea bilanțului organismului nostru. Prin calitatea ei de a disolvă o mulțime de materii, se impregnă apa de fântână, seu de riu cu multe materii solide și aerie. Prin relativa cantitate de materii, ce conține apa, distingem noi ape de ploie, fântână, de isvor, de riu, de nêuă și de ghiață. Impregnarea calitativă și cantitativă a apei cu materii minerale caracteristice i dă atributul de apă minerală.

Apa adunată din prima ploie conține o mulțime de materii organice și neorganice, cari fură mai înainte suspendate în aer, de aceea ea e mult supusă influinței putredătore, cu deosebire pe timpul, când e cald. Apa adunată din ultimele stadii ale ploiei cuprinde în sine puține părți străine; substanțele sale principale sunt: acid nitric, amoniac, chlor, var etc. De o asemenea compoziție este și nêua.

Apa de isvor și fântână conțin și alte materii foste mai înainte proprietatea pământului; așa aflăm solvite în ea: acidul silicic, lut, var, pământ amar, amoniac, natron, kali, mai departe acidul carbonic — sulfuric și prę puțin fosfor.

Între materiile principale aerie ale apei numerăm aerul atmosferic. El este cauza, că multe organisme: animale, pești, raci etc. pot trăi în apă. Despre prezența atmosferei în apă ne convinge mai bine apa ferbândă, atunci când clocotese, precum și beșicile de aer, ce se formă în fie-care ghiață. Dar nu toate apele conțin aer seu cantități egale de aer. Din ce ne apropiăm mai tare de începutul isvorului, din ce și cantitatea aerului scade, până în fine nu mai sântem în stare de a-l mai pută descoperi. Acesta este cauza principală, că în astfel de ape nu mai aflăm animale, precum d. e. păstravi; de aici eră ne putem convinge pe deplin despre însemnătatea aerului în procesul vieții. Aerul nu are asupra gustului apei nici cea mai mică influință; din contra putem dice, că apa nu are gust. Gust capătă apa cu deosebire dela unele substanțe suspendate seu solvite intrinse; așa există o apă acră (acid carbonic), apă adstringentă (fer, alumen), apă aspră (var). Dintre gazele aflăm în apă acidul carbonic și amoniacul. Cel dinteu face apa plăcută, próspeță.

Amoniacul e cauza, că apa de ploie este môle, pe când varul, ce-l conține, i atribue asprimea cea neplăcută. Varul se află în astfel de cantități mari în fie-care apă, de singur numai acesta e de ajuns, de a da animalelor, ce cresc, varul, care e trebuincios pentru compoziția și creșterea oșelor lor.

Chlor-natriu (sarea) se află în cantități mari în apele de mare, de lacuri și bălți; el cauză gustul sărat al acestora.

Față de aceste compozițiuni ale apei, așa numite naturali, mai sânt și altele, care se pot privi numai ca accidentale și le procură atributul de ape necurate.

Materiile acestea sânt substanțe organice, precum și sările salpetrice, ce-și iau numai în parte mică originea lor directă din aerul atmosferic; în parte mare ele sânt numai niște materii strecurate de prin găuri, canaluri, ce devin mai târziu cauza de morburii infecțiose.

Să nu facem dar fântânile nici odată în asemenea locuri, căci nu numai vom bé o apă impregnată, dar totodată ne vom espune d'a căpeta felurite bóle.

Măsurile aceste încă nu vor fi de ajuns pentru procurarea unei ape bune și sănătoșe, decât nu vom îngriji ca fântânile puse la loc acomodat și corespunzător să se țină totdeuna în starea cea mai bună sanitară. Ele să fie îmbrăcate în lemn seu zid solid, așa încât nimeni să nu potă pică într'ensele seu să potă să arunce obiecte stricacióse în ele. Au să fie curățite la fie-care pătrar de an, la esundări și mai de multe ori.

Materiile organice cari au calitatea de a cauză necurațenia apei de multe ori în mod periculos, sânt parte de acelea, care sânt în apă numai accidentale, parte, care provin în vecinătatea fântânei, ér parte prin enșeși animalele acelea, care locuiesc în apă.

De clasa celor prime se ține: pěr de șócici și cloțani, lână, pene, particule de lemn putred, foi și plante de diferite specialități.

Între cele de clasa a doua se numeră: vermi și cadavre de larve de insecte, precum spori și bureți de plante.

Sub clasa a treia putem înregistra toate animalele și plantele macro- și microscopice din apă.

Aceste date sânt de ajuns pentru a pută vedé, de ce importanță este pentru noi procurarea apei curate și oprirea strictă a celei stricacióse. Detorința procurării unei ape sănătoșe se potă impune și recomandă cu tot dreptul unei comunități mici; însă durere, nici aici nu se pot urmá totdeuna cu strictețá, cu cât mai mult are omul să fie rigoros în acele comunități mari, în care din cauza conglomerării locuitorilor apa curată și sănătoșă e numai un pium desiderium.

În acelea locuri, unde permit condițiunile locali și financiali, se potă procura apă bună prin conducerea ei directă din munte. Așa vedem în Viena în timpul mai nou o întreprindere din cele mai imosante. Prin un aquaduct constatător din țevi de fer de calibrul larg s'a condus acolo apa cea mai bună și sănătoșă, din alpii vecini, cam din o depártare de 20 miluri.

Cu toate acestea se află în unele locuri impregurări de acelea, unde nici una nici alta nu se potă aduce în deplinire, seu nu aduce nici un câștig, nepuțând contribui la provisiunea cu apă sănătoșă. Acolo sânt de recomandat alte măsuri, cari constau în filtrarea apei.

Filtrarea apei esoperată cu succes eminent ni se prezintă în mai multe locuri. Metodele se deosebesc după scopul, carele este de ajuns. Este cu totul o altă procedurá atunci, când dorim a eliberá apa de lutul acela, carele, suspendat într'ensa, o face turbure, precum se întâmplă în București, și alta atunci, când avem de scop de a o curăți și a o desinfiată de corpurile organice, ce le conține. Filtrațiunile acestea ni se

presentă în natură la toate isvórele, a căror apă se strecură prin multe lespedi de pământ; prin ea apa se curăță de toate materiile aliene și stricătóse, dar își află și cea mai binevenită ocaziune de a se impregna cu substanțe folosítóre corpului animale, pân' în fine se prezintă publicului ca apă bună recorítóre și re-creatóre.

În Veneția, precum este bine știut, nu se află altă apă, decât cea de mare, ce este încărcată cu sare în abundență. Pentru beutură se servesc însă locuitorii ei de apă de plóie, pe care pe timpul ei o spriginesc în cisterne mari. Acelea cisterne, pavimentate fiind cu lut și implute cu nesip, permit trecerea apei și folosirea ei pentru beut numai după ce s'a strecurat și impregnat cu toate mineralele necesare.

Pentru a curăți apa de toate părțile ei organice și a o face nestricătóasă, se recere strecurarea ei prin cărbuni. Cărbunii au cualitatea de a detrage fluidităților toate substanțele réu mrosítórie, putrede și stricătóse.

(Va urmá.)

Dr. Ioan Moga.

Bibliografie.

„ORNITOLOGIA POPORANA ROMÂNĂ” de S. Fl. Marian, membru al Academiei române. Doue tomuri. Cernáuți, tipografia lui R. Eckhardt. 1883.

(Urmare.)

Palatul sórelui este păzit, după legenda românescă, de un câne cu doué seu 3 capete, care se îmbunéză cu pâne întocmai ca și pajura din cealaltă lume. Găsim și pe ocrotitorii unei fete orfane cu pěr de aur, judecát după provínirea smeului în timpuri mai posterióre. Pe basreleivurile altarului mitraic din Slaveni aflăm sórele Mithra ținând în genunchiu un taur, ce-l doborise și i infipse un cuțit în gât, érá un șerpe și un câne se reped asupra dobitocului. (Museul național, Odobescu, Analele Soc. Acad. 1877 p. 211). Vedem că cânele reprezintă, întocmai ca și șerpele, o idee religiósă în cultul religios din Dacia. O asemenea reprezentare a cânelui se observă și pe un monument de petró păstrat în museul național din București, unde aflăm picioarele unui călăreț cu parca de jos a calului în fugă, sub care sânt copitele unui mistreț, pe care un câne vré să-l apuce. Pe un fragment stá: „Heroni invicto!” Asemene aflăm pe acest hero pe monumente urmat de un câne și atacând cu lancea un animal selbatic seu bălaur. (Tocilescu, Dacia înainte de Romani, pag. 676, note, Abbé Duchesne et Bayet, Mission au mont. Athos, nr. 187 p. 327). Heroul reprezentat e tracicul Bachus, numit la Thraci Sabazius. Din impregiurarea, că cultul lui Sabazius a fost egal celui al lui Zamolxis din Dacia, putem conchide, că cânele din legenda românescă reprezintă în Dacia, chiar și în timpul ocupației romane, o idee religiósă.

Înainte palatului se află o fântână și ceva mai departe un riu mare, peste care trece un bătrân pentru plăță pe ómeni. Vre-o reminiscință din mitul grecesc. Apa din fântâna palatului se pare a avé óreș-cari puteri, căci bënd din dënса, feta împératului putea privi la palatul strălucitor al sórelui. Un argat orfan, căruia i fugiseră patru cai, se preface bënd dintr'un isvor de desperare în paserea gangur, și ca atare scapă de mânia stăpânului seu. Spre revérsatul zorilor curge întore munți gigantici, cari se isbesc necontenit între sgomote infernale așa numita apă a vieții și a morții și o rëndunică scapă aicia de primejdii ființele vii. O fétă cu pěr de aur aruncă, dusă de un smeu, să fie soția lui, inelul ei într'o apă mare, și devine pesce, apoi rëndu-

nică. În apele dintre hotare spélă ciórele puii lor și aceste ape strică pacea și liniscea ómenilor, cu farmecele. Babele vrăjítóre din dílele de astăzi vrăjesc a réu, încingënd în apă trei fire de pěr de lup turbat. Și cine-i regina acestor ape, aflăm din legenda lebedei, care prinsă pe un iaz mare de un împérat, se preface într'o fétă lórté frumósă cu față dalbă, pe care împératul o ia de soție. Ajunsă în apă, érá devine o răchită cu 3 ramurile. Aruncând țiganca tilinca făcută din ramurile acestea, se preface éráși în fétă dalbă. Féta astă cu față dalbă ésa naintea fetei împératesci, care părăsindu-și părinții caută în lumea largă pe amantul ei, pe sórele, dintr'o apă fórté mare, și o prevestesce, că și-a ajunge scopul, dară nu se va bucurá mult de el. Fétul frumos hrănesce în călétoria sa din cealaltă lume spre astă lume pe pajura cu 12 buți de apă și 12 coșuri de pâne. O babă vrăjítóre unge pe o fétă de împérat la față și o preface în privighítóre.

Cum vedem, apa din mitologia română are puteri farmecátóre. Apele dintre hotare farmecă a réu și aduc nefericiri ómenilor. Apa dintre munții gigantici din pustietatea grozavă din răsarit e apa vieții și a morții, adecă dá viétă și mórté. Apa vrăjítórei preface pe ómeni în paseri, ce pórtă destínele ómenilor și în timpurile de astăzi. Apa din fântâna palatului sórelui dá putere ochilor fetei împératesci a privi palatul amantului ei. Fericea împératului vine din apă, căci într'un iaz mare a prins el o lebedă, ce a devenit apoi o fétă cu față dalbă și 'n urmă soția lui mult iubită. Avem deci naintea nóstră simbolisarea puterilor naturale ale apei asupra omului. Aceste în timpurile indepártate au devenit părți integrante ale unui cult religios, ce-l aflăm nu numai în Dacia la poporul dacic și getic, ci mai că la toate popórele din anticitate. Și în timpul de astăzi aflăm reminiscențe mult bătátóre la ochi în cultul creștin. De exemplu, apa sântită, apa Jordanului, apa de botez.

Celții dedeau ríurilor numiri de zei, zeițe; așa aflăm la dënșii numiri de ríuri ca Nemausus, Nemesa, ce însémnă deus Nemausus, Deva, Diva în sens de deu, zeița (Tocilescu, Dacia înainte de Romani, pag. 613). Noi aflăm și apelativul de mamă, atribuit ríurilor, ca isvóre binefécátóre de rodire și de vieță, în ríurile: Maderna, ađi Marna, Matra, ađi Moder și Matrona ađi Meyronna (ib. p. 613—614). De aceeași origine e ríul de astăzi Motru, mai nainte numit Mutria (ib. p. 612), care însemná mamă, ca isvor binefécátóre de rodire și de vieță. Aufidius Modestus ne povesteste, că Dacii obiceiului nainte unui resboiu să se ducă la Dunăre și luând din dënса apă, beau și jurau de a nu se mai întórcé acasă, până ce nu vor ucide pe toți dușmanii.

Đeul esaltațiunii provenite din vin la Traci érá Zabazius, care corespunde în totul lui Zamolxis dacic și al cărui cult érá asemenea al celui dintéiu; nu însédar scrie Herodot, că Geții sânt restul Tracilor. Sərbátórele lui Sabazius erau din cele mai turbulente și desfrénate. Preoți beți și femei și copile bete învértiau toiagile lor, (Polyxen. Stratagem. IV 1), dântúind, chiuind ca niște furu cuprinse de delir. „Acest delir avea, după credința lor, puteri minunate: purificá sufletele, vindecá corpurile, dedea puteri supraumane; bachantele împártășiau chiar puterea divină, făcënd să curgă miere din tirsul (toiagul) lor, vin și lapte din petró, ríuri întregi de lapte și de vin” (Tocilescu, ib. p. 699, not. 221). Pe lângă preoți mai erau și femeile, cari organisau sərbátórele lui Zamolxis. Toți credeau, că femeile sânt autórele superstițiunii. Ele îndemneau și pe bărbați a păstrá mai cu ardóre cultul đeilor, sərbátórele și rugáciunile. Vedem dară, că babele vrăjítóre din timpurile de astăzi profeséză ocupațiunile strămóșelor lor și ori ce vrejátórie de a lor ne reaminteste un cult,

o sĂrbĂtore pĂgĂnĂ din timpurile dacice. Aceste, incepĂnd cu numarul nouĂ, in meĂul nopĂii, pornind spre apele dintre hotare Ăi luĂnd trei stropi de apĂ, incinĂnd in apĂ trei fire de lup turbat, nu ne reamintesc ceremonia dacicĂ ?

VĂdĂnd regele profet dacic Deceneu, cĂ prin orgiile bachice-zabaciace se strivesce in poporul dac puterea resbelicĂ, opri serbarea lor cu vin; atunci Dacii stĂrpirĂ fĂrĂ opunere tĂte viile din Dacia (Strabo VII cap. III. 511). Vinul fu inlocuit prin apĂ. Asta se probĂzĂ Ăi prin afirmaĂiunea lui Aufidius Modestus despre jurĂmintele Dacilor la apa DunĂrii naintea unui resboiu. Femeile par cĂ au jucat rolul de mai nainte dela ceremonialul vinului, care erĂ consacrat lui Zabazius-Bachus Ăi lui Zamolxis sĂu Gebeleixis.

La poporul romĂn de astĂzi aflĂm blĂstĂmul „bĂtĂ-te DunĂrea“. Intr'un cĂntec popular numit „Rada“ din colecĂiunea dlui Vasile Alecsandri se gĂsesc urmĂtoarele :

„BĂrbat oiu luĂ,
Care s'a aflĂ
DunĂrea sĂ 'nĂte
RidicĂnd din cĂte,
In picĂore stĂnd,
Buzdugan purtĂnd“.
Nime nu s'aflĂ,
Care cutezĂ
Din cei cazaclii,
Negustori de vii.
Er un argĂfel,
Tiner, vomichel,
Pe loc s'apucĂ,
De se incercĂ,
DunĂrea trecea,
Si őr se 'ntorcea,
Din cĂte 'notĂnd,
In picĂore stĂnd,
Buzdugan purtĂnd,
Rada 'nveseliĂ
Ăi astfel grĂiĂ :
„Vin voinicule,
ArgĂfelule!
Pe tine te vreu
BĂrbat sĂ te ieu,
CĂ-i o őrĂtĂre
De insurĂtoare :
„Cine bate DunĂrea,
Nu mi-l bate muierea“.

In poesia asta aflĂm „Cine bate DunĂrea, nu mi-l bate muierea“, adica dupĂ interpretaĂa dlui dr. Tocilescu : cine trece in not DunĂrea, e reminiscinĂĂ din cultul fĂrte lĂĂit al apelor la Daci. GĂsim o continuare a jurĂmintelor dacice la DunĂre, darĂ in loc de tiersi, toiagi, aflĂm buzdugane Ăi in loc de ceremonii Ăi armatĂ, un voinicel, Ăi o descriere naivĂ in versuri simple Ăi lirice, cĂci tĂte acestea s'au delĂturat prin timp prin constelaĂiuni politice Ăi teritoriale. Putem deci afirma, cĂtĂ valĂre trebue sĂ atribuim poeziilor populare romĂne cu stilul lor naiv. Ele ne apar ca o schintee din un trecut ne mai revocabil; putem afirma contra aserĂiunii lui RĂssler, cĂ ele conĂin frumoase pagine din trecutul romĂnesc Ăi o dovĂdĂ puternicĂ pentru continuitatea RomĂnilor in Dacia. De o importare Ăi de o asimilare dela alte popĂre nici nu pĂte fi vorba.

Decebal vĂdĂndu-se invins de TrĂian, ingroĂĂa comorile sale in albia riuletului Sargetin, in valea HaĂegului, punĂndu-le sub protecĂiunea divinĂ a acestuia (Tocilescu, ib. p. 709). Factul acestĂ se povestescĂ Ăi astĂzi de cĂtrĂ RomĂnii din HaĂeg (A. de Gerando, SiebenbĂrger und seine Bewohner, trad. de Julius Seybt, Leipzig 1845, I 104). In legendele romĂne publicate de d. S. Fl. Marian vedem, cĂ riurile Daciei ne apar ca apele dintre hotare.

Pe apele acestea innĂtĂ o lebedĂ, ce se preface intr'o fĂtĂ cu faĂĂ dalbĂ Ăi vinind őrĂĂi in apĂ, ea de-

vine o rĂchitĂ, Ăi din aceea ese őrĂĂi o fĂtĂ frumoĂĂ cu faĂĂ dalbĂ. Vedem, cĂ avem de lucru cu o őrĂiĂ, ce apare cĂnd ca lebedĂ, cĂnd ca nimfĂ. Pe un capestu aflat in Ardeal Ăi pĂstrat in museul din CluĂ, aflĂm figura unui cal, intre ale cĂrui picĂore sĂnt douĂ lebede intĂrse faĂĂ 'n faĂĂ (Tocilescu, ib. p. 809). Pe un vas din colecĂiunea dlui Boliac, se vede un őrpe in copita unui cal. Copita de cal se aflĂ pe o mulĂime de vase mortuare Ăi pe monete dace (Tocilescu, ib. pag. 715). őrpele infĂtoĂĂ reinĂirea anualĂ a vieĂii naturii. El a fost la Traci imaginea őrului Zabazius (Tocilescu, p. 671), care-i de originĂ frigianĂ. Intr'o inscripĂie grecĂ din Coloe in Frigia stĂ intr'un car tras de doi cai Zeus Zabazius, „caracterisat aci prin vulturul, ce se aflĂ pe un cal Ăi prin őrpele, ce se tĂresce la picĂorele calor, pe cĂnd Men cu caciula asiaticĂ Ăi cu o semilunĂ de asupra capului, Ăine un caduceu Ăi conduce carul“, (Tocilescu, ib. p. 663, not. 164). Aci gĂsim urme de strĂformĂrile lui Jupiter Zabazius in pasere, Ăi de aici tĂtĂ esplicĂrĂ strĂformĂrilor fetelor Ăi feciorilor de impĂraĂi Ăi a fetelor cu pĂr de aur Ăi in pasĂri, in legendele romĂne, cum Ăi vice-versa a paserilor in fete, cum a lebedei dalbe in fĂtĂ dalbĂ.

Pe monumentele archeologice aflate pĂnĂ acuma gĂsim pe Dionisius Zabazius seu pe Zamolxis cĂnd cu barbĂ lungĂ, insoĂit cĂnd de őrĂiĂ Bendis seu Mendis, cĂnd de Cotys seu Cotyto, cĂnd cu cĂrne de taur seu cu cap de herbece, seu ca őrpe mare, seu ca vultur pe cal, cĂnd ca un tiner frumos in costum frigian Ăi cu semilunĂ in spate seu cu aspectul bĂrbĂtesc ambiguu, al cĂrui aspect femeiesc e reprezentat prin őrĂiĂ Mendis seu Bendis. Muma lui Ăi tot odatĂ Ăi femeia lui Cotito seu Cotys am aflat'o reprezentatĂ ca matronĂ cu o rochie lungĂ Ăi cu cap invĂluit, Ăiind in mĂnĂ cĂnd un fus cĂnd o faclĂ, seu blĂstĂmĂnd ori profĂind Ăi mĂngĂind pe őrpele. őrĂiĂ Bendis seu Mendis in sĂ e reprezentatĂ ca o fĂtĂ tinerĂ, cĂnd apucatĂ de cĂtrĂ un őrpe cu o privire sĂlbaticĂ, care de regulĂ e imbrĂcatĂ intr'o rochie lungĂ pĂnĂ la genunchi, cu calatos pe cap Ăi are pe spate semilunĂ, őrĂ in apropierea ei intre aliele Ăi un inel; la reprezentarea ambiguĂ a őrului Men, soĂul ei, ea representĂ aspectul femeiesc al lui.

ReminiscenĂele credinĂelor mitologice se aflĂ in ornitologia dlui S. Fl. Marian, in numer mare. SĂrele e un tiner gingaĂ Ăi frumos, care se indrĂgesce intr'o fĂtĂ impĂrĂtescĂ, ce pĂrĂsesce cu el curtea pĂrinĂescĂ Ăi umbliĂnd Ăi resboind cu o sabie fermecatĂ, ajunge in palatul lui. In alte legende sĂrele ni apare ca un om cu barbĂ mare, care in legenda ciocĂrlanului őrde ghemuit in casa sa Ăi hrĂnescce ciocĂrlanii, apoi aratĂ drumul unei fete orfane spre palatul őrĂiei Sila Samodiva, sburĂnd naintea palatului ei ca ciocĂrlanul; in legenda sĂrelii dĂ fetei impĂrĂtesci pe drum cĂtrĂ sĂrele pĂne Ăi un inel. Muma sĂrelii se aratĂ in legenda sĂrelii indignatĂ asupra fetei impĂrĂtesci, cĂ iubescce pe fiul ei Ăi o blĂstĂmĂ in pasere; in legenda prepeiĂei ea ca maĂcehĂ preface pe fiica bĂrbatului ei in pasere, őrĂ in legenda rĂndunicei invĂĂ pe fiul seu, pe fĂt frumos, cum sĂ facĂ sĂ iee de soĂie pe fĂta cu pĂr de aur. — Fiica unui impĂrat se inamĂrezĂ in sĂrele Ăi pĂrĂsind curtea impĂrĂtescĂ Ăi dupĂ ce a resboit cu o sabie fermecatĂ, indrĂgesce pe tinerul sĂrele. In altĂ legendĂ nu vre sĂ iee de soĂ pe fĂt frumos Ăi aruncĂ inelul ei in apĂ, aflĂndu-l in urmĂ soĂul ei, ea se preface in pasere.

(Incheierea va urmĂ.)

Dionisiu O. Olinescu.

Câteva svaturi.

Sunt foarte mândră, scumpa mea Hortensă, că ți-au plăcut ultimele mele consilii; me rogi să-ți mai dau și altele; te ascult cu plăcere! În adevăr, ești pră tineră pentru a pași fără de călăuză în viață, mai cu seamă decât voiesci să te întârzi puțin prin cărările pline de spini, lucru pentru care te aprob, căci nimeni nu-ți va arunca cea dintâi sârmă cea d'a doua petru.

Mai întâi va trebui să fii în totdeauna veselă; veselă, risul, ce lucruri pot fi mai atrăgătoare pentru un amant! Plângerile și lacrimile îl fac să fugă.

Știu bine, că evangelia a dis: Vai de cei cari rid! Dar nu ești silită să trăiești după evanghelie și evangelia lui Venus este cu totul deosebită de aceea a sântului Luca. Voltaire este întru câtva părintele nostru al tuturor și 'n fie-care diminuează i adresăm faimosa rugăciune: Dă-ne astăzi pânea noastră de toate zilele, adică dă-ne grația, cochetăria, spiritul, surisul și omagiile trebuincioase imaginațiunilor noastre insetate de voluptate ideală.

Deci veselie și erăși veselie! fă să-ți strălucască dinții pe rubinele buzelor tale, lasă să ți se desineze în obrazi gropițele, curse unde inamoratul cade fără a se plânge. La o parte gelosia, scenele, cuvintele aspre; aceste sunt niște lucruri cu totul de rënd și slutesc pe cea mai frumoasă femeie. Dacă la un moment dat, situațiunea cere neapărat disperare, rămâi Parisiană până și 'n durerea ta; lacrimile să-ți curgă atât de dulci, atât de pătrundătoare, în cât să aibă aerul unui suris melancolic: vâl de opal, care ascunde, pentru un moment, muritorilor, pe deita ridătoare.

În sfârșit amintesc-ți că amorul vorbește o limbă sacră care are toate rafinările simțemintelor celor mai sincere.

Convorbirea este lucrul de căpetenie. În secolul al opt spre-ducelea femeile aveau la dispozițiune complimentele, echivocurile, șaradele și logogrifele; ele vorbeau de romanurile lui Crébillon fiul său recitau versurile glumețe și cam pipărate ale lui Grécourt; Gentil Bernard, învățându-le „Arta d'a iubi“, le învăță arta d'a vorbi frumos: conversațiunea ușoară și îndrăsnită săriă dela un lucru cam decoltat la un cuvânt de aceeași natură, care nu înspăimântă pe nime. Astăzi, am studiat gramatica și cosmografia în loc de spiritualele necuviințe pe care le spuneau și le cântau strămoșele noastre și a vorbi la timp a devenit un talent foarte greu; pedantele fac pe oameni să ridă de dânsese, femeile vorbărețe uimesc numai pe nerozi, cele ușore silesc pe persoanele cinstite să plece ochii; treba ta e să găsești nuanța aprăpe imperceptibilă care e cea mai potrivită din toate, amestecând puțin teoriile filosofice cu cestiunile de știință, dar îți recomand mai cu seamă literatura: aruncă-te cu îndrăsnită pe acesta cale, aprobă, muștră, aplaudază, sdobesce, nu te teme să spui cele mai mari nerozii; cealalte vor ști în totdeauna mai puțin de cât tine, sâu nici odată mai mult; n'ar fi rêu de ai pute să descoperi un poet neînțeles sâu un fabricant de piese necunoscut; ți-ai creă astfel la Paris o situațiune de Mecenas, și pedantele și politicianele la modă ar muri de ciudă. Astfel a făcut mareașala de Luxemburg pentru Rousseau, dna de Richelieu pentru Voltaire, dânsenele de Chartres și de Lambelle pentru Florian.

În momentul d'a-ți vorbi de toaletă, stau la îndoie, tremur! Me tem să nu spun pră mult sâu să spun pră puțin; jumătate din viața femeiei este în arta d'a se îmbrăca, cealaltă jumătate în geniul d'a face să cadă vestmintele; nu-ți voi vorbi de cât de cea dintâi, vom vorbi mai târziu despre cealaltă.

Să aibi, în totdeauna, fie pe jos, fie în trăsura, toaleta cea mai simplă din lume: pelérie de formă ordinară potrivită cu rochia, de culore închisă, mantelul de caifea unită, împodobit numai cu blânnuri frumoșe; în sfârșit, o îmbrăcăminte care să-ți îngăduie să faci vizițiune sâu să te preumbli, fără a fi jenată de privirile trecătorilor: a se strecura neobservată de nimeni trebuie să fie cevisa adevăratei femei de societate!

Dar, întorcându-te la tine acasă, e alt-ceva! Aruncă iute modesta ta îmbrăcăminte și devine fluturele împodobit cu mii de culori! Trebuie să apară numai de cât o desfășurare de forme modelate: stoffe venite din țera feelor, tonurile cele mai drăgălașe găsite de artiști de geni: grația lui Watteau, ușurătatea lui Boucher, delicateța lui La Tour.

Rochiile tale, în cari vei cōse săculețele de ylang-ylang, le vei încărcă cu cascade de dantele.

Dar domeniul toaletei, mai mare de cât lumea, fiind că n'are margini, m'ar atrage pră departe; scrisoarea mea e deja cam lungă. În viitoare mea epistolă, îți voi esplica arta d'a deveni frumoșă, talentul de a-ți sili fața să iie în totdeauna plăcută, adică tot ceea ce te va scăpa de respect și-ți va da acel grăunte de pipere care face pe cealalte națiuni să dică că parisiana a fost făcută de dracul.

Gil Blas.

Literatura și arte.

„Hatmanul Baltag“, opera-buffă, libretul de dnii Negruzzi și Caragiali, musica de dl Caudela, precum cetim în „Românul“, a produs mare succes. Piesa e în destul de hazlie, dar subiectul e cu totul incurcat. Musica e vie și foarte plăcută; singurul cusur ce i se pōte impută e, că autorul ei nu s'a putut desbară pe deplin de ceea ce în musică se numesce „reminiscente“. Dl Iulian e escelent, toate ariile sale sânt bizare; dl Mateescu face să ridă totă sala. Secsul frumos e slab. El nici nu cântă, nici nu încântă. Regina a onorat serata cu presința sa. Autorii au fost chemați pe scenă după fie-care act.

Invitare de prenumerațiune. Dl P. Broștean în Reșița, Bănat, a tradus în limba germană scrierea dlui V. Maniu: „Românii în literatura străină“ și o va publica sub titlul „Zur Geschichtsforschung über die Rumänen“. Oful va fi cam de 10 cōle, prețul de prenumerațiune a unui exemplar broșurat este 1 fl. 50 cr Bani se vor plăti la primirea opului.

O scriere a dlui Picot. Dl Emile Picot, profesor de românesce la șcōla din Paris a limbilor orientale vorbite, publicase mai întâi în revista acestei șcōle numită „Mélanges Orientaux“, și publică aci într'o frumoșă broșură, o interesantă „notiță biografică și bibliografică“ asupra lui „Nicolae Spătar Milesco“. Dl Picot urmază în notița dsale, pas cu pas, un studiu publicat asupra lui Milesco de dl Hășdêu în diarul „Traian“, adăugând pe lângă datele eruditului român și altele noi culesse de dsa din deosebite sorginți. Nu sânt multe personaje în fastele istoriei române, a căror viață să presinte, prin diversitatea și agitațiunea ei, un interes egal cu acela al vieții Spătarului Milesco din Vaslui. Cu toate neotăriile și intunericul cari domnesc asupra unora din părțile vieții sale, Nicolae din Vaslui rămâne în istoria română ca un tip de aventurar inteligent,

dibaciu, fără scrupule, neînfrânt de loviturile sorței, gă-sindu-și loc, prieteni și mijloce de viață în China ca și la Stocholm, în câmpiile nisipoase a le Brandeburgului ca și pe marginea Bosforului, la Moscva ca și la Iași și la București.

✕ **Teatrul din Iași.** Duminecă la 26 febr. s'a re-presentationat pe scena teatrului național din Iași „Lăpuș-nen-Vodă“, tragedie în 5 acte și în versuri de dl Bod-nărescu. Piesa, de și greoie, are calități netăgăduite, ne spune un diar ieșan. Ori cine-și va inchipui însă cât de mari greutăți trebuie să întîmpine un autor care-și impune o sarcină atât de mare; de aceea erorile sînt în parte scusabile. Piesa a fost indestul de bine inter-pretată de dnii Teodor Aslan (Lăpușnen), Arcelén (Mo-toc), Bălănescu (Ieronim) și de dnele Lașcu (Rucsandra), Neculau (Ana).

✕ **Premiu literar.** Dl general Manu a oferit un pre-miu de 1000 lei scriitorului, care va face un dicționar tratând în special despre geografia României.

✕ **D. S. Poppini,** farmacist în România, a început și va publica în curînd o importantă lucrare asupra farmaciei din punct de vedere științific, legal și na-țional. Această lucrare merită interes atât prin noua-tea ei la noi, cât și prin cuprins.

✕ **Dra Elena Teodorini,** renumita cântăreță româ-nă, care în érna trecută a debutat cu succes strălucit la Madrid, în luna viitoare va plecă în America, unde este angajată pe patru luni. Dra Teodorini va primi câte 35,000 franci pe lună și i se vor plăti tôte chel-tuelile de drum și de otel, totodată va avé drept și la un beneficiu. Înainte d'a plecă, dsa va merge la Bucu-resci, unde va petrece câteva zile.

✕ **Dl Gr. Manolescu,** directorul teatrului „Dacia“ din București, petrece cu trupa sa la Galați, unde a început să dea un șir de representationi. Întru s'a ju-cat „Dama cu Camelii“, în care s'au distins dnii Ma-nolescu, Hagiescu și dna Anica Manolescu.

✕ **S'a pus sub tipariu în Sibiu:** „Economia câmpului“, de George Pop de Băsescu, disertațiune pre-miată cu șese galbeni de către despărțământul din Șim-leu al Asociațiunii transilvane; „Raportul lui Avram Jancu“ către suprema comandă c. r. în 1849 despre faptele indeplinite în cursul reshoiului, traducere nouă, după originalul germán publicat la Viena în 1850.

✕ **Un alt diar de tôte zilele.** Din apelul fondato-rilor „Ateneului Român din Sibiu“ publicat și în foia noastră, s'a putut vedé, că numitul institut tipografic vo-esse să înființeze un diar politic românesc care să a-pară în tôte zilele. Acuma aflăm din „Observatorul“, că un alt grup de bărbați din Sibiu și din Brașov lu-créză pe acolo spre a înființa cât mai curînd un alt diar politic românesc de tôte zilele.

✕ **Tablou sinoptic de esplicarea sistemului me-tric decimal** însoțit de desemnul tuturor măsurilor și greutăților noii, de I. M. Bujorén, a eșit de sub tipariu la București. Acest tablou este aprobat de consiliul tehnic și de consiliul instrucțiunii publice, pentru usul școlielor și autorităților. Se află depuse esemplare spre vîndare, la tôte librăriile din București, pe prețul de 1 leu esemplarul.

✕ **Poesii.** A apărut în editura fraților Benvenisti din Craiova: „Nu me uită“, poesii de I. I. Trașescu. Pre-țul e doi lei.

✕ **Codicele comunale** edițiunea II, cuprîndînd tôte legile administrative, financiare, de instrucțiune publică, militare, comerciale, telegrafo-poștale și generale din România, decretate dela 1878 până acum, coordonate și anotate de Dimitrie D. Păltinean, a apărut la Bucu-resci. De vîndare la librării și la registratura generală a primăriei capitalei, cu prețul de 4 lei.

✕ **Reviste noue.** La București au apărut doue re-viste noue, una: „Peleşul“, mai de mult și va eși odată pe săptămână, ilustrat; alta mai curînd și se numesce „Curierul Literar“, va eși de doue ori pe lună.

C e e n o u ?

✕ **Sciri personale.** *Poetul Eminescu* a părăsit deja Viena și acuma petrece la Florența; starea sănătății sale este mult mai bună și pe la mijlocul lui aprilie se va întorče în țéră. — *Colonelul Oto Sachelarie* din ar-mata României a fost primit sămbêta în audiință de către regele Carol, care s'a întreținut cu dsa asupra organizării armatei ungare, pe care dl colonel a stu-diat-o cu ocasiunea petrecerii sale în Budapesta. — *Prîncipele Victor Napoleon* nu va intră în armata roma-nă, de și deja plecase spre România, căci guvernul frances nu pôte ertă ca un soldat frances să intre în serviciu străin.

✕ **Hymen.** *Dl Ion Emil Prodan* teolog absolvent al archidiecesei sibiiene s'a fidanțat cu domnișora Gliceria Pipoș, fiica dlui protopresbiter gr. or. rom. din Hondol.

✕ **Conferința politică română din Budapesta** cou-vocată pe 14 l. c. s'a ținut la timpul fiesat, participând vr'o cinci-zeci de énsi. Conferința a ales președinte pe Esc. Sa metropolitul Miron Roman, notari pe dnii: de-putatul George Szerb și dr. Corneliu Diaconovici. Resul-tatul desbaterilor a fost, că s'a ales o comisiune care să formuleze programa partidei. Această comisiune a raportat în ședința din ziua următoare, presintînd pro-grama, care cuprinde 6 puncte. Esința acestora este, că partida moderată română se pune pe basa dreptului, public, va stărui ca legea de naționalitate să se esecu-teze și ca censul electoral din Ungaria să se introducă și în Transilvania, va lucră pentru egala îndreptărire a tuturor confesiunilor, se va alătură la „partida libera-la“. Spre esecutarea programei se alese un comitet în persónele dlor: dr. Iosif Gall, George Szerb, Dimitrie Ionescu, dr. Corneliu Diaconovici, toți din Budapesta, Dimitrie Bonceiu din Arad, Ludovic Csato din Blaș, Le-onțin Simonescu din Lugoș.

✕ **Serată la dl Butculescu în Bucure-ci.** Duminecă — serie cronicarul „Românului“ — viorile au in-ceput din nou să resune. Dl Dimitrie Butculescu la lu-cru ca și la plăceri și-a iluminat salónele, cari sînt un adevérat museu, chemând o lume forțe alésă și forțe elegantă. La 12 ore, pe când nu se așteptă nimeni, Barbu lăutaru cu tot tacámul seu, imbrăcat după vre-me, a dat năvală în sala balului strigînd: „Ce ved, serată... și eu nu sînt poftit?... Sărace Barbule, nu mai ești de modă...“ Și după ce povestí mosafi-rilor trecutul seu: „Acum jucați copii, — dișe el, — că tot eu am făcut să jöce pe părinții voștrii... ina-into un vals“. Și lumea început să jöce după cobza vechiului lăutar. Simpatiecul nostru artist dl Ionescu se imbrăcase cu hainele lui Barbu lăutaru. Eră surprinsă menagiată invitaților sei de stăpănul casei! Serbarea care începuse sub focul luminărilor s'a isprăvit cu ra-zele sórelui. Danțul a fost intrerupt la 3 ore printr'un splendid supeu. Damele și cavalerii, obosiți de joc, a făcut mare cinste acestei cini. Sticlele de Bordo, de champanie și de Drăgășani se goliau intr'una și altele pline se înființau la loc ca intr'o feerie de teatru. La 4 ore toți dănțuitorii, săturați și prenoiți, s'au urcat în sala de bal unde s'a înființat un cotilion strălucit. Dan-țul final a fost condus cu mare dibăcie de d. E. Sutz. Dómnelle au plecat acasă acoperite de flori, de pandlici și de decorațiuni. Printre cele și mai elegante erau: Dna Petre Grădiștean, care lucia ca o stea de brilant pe un cer întunecat, dna Maria Costescu, în roche né-

gră țesută cu aur, dna Maria Fălcoian, in albastru cer de Mai, dna Irina Câmpinean in galben auriu, dâna Măldărescu intr'un nor de dantele, dna V. Catargi in roșu palid, dna Zoe Roșian, dna Maria Isvoran in pembe etc. Un buchet de fete frumoșe, vesele ca niște pașeri pe un cer de primăveră... Dna Butculescu a stat totă noptea neobosită pe lângă invitații sei.

✓ **Serata română din Budapesta** arangiată de societatea „Petru Maior” a tinerimei române de acolo, a reeșit bine. Inteu s'a executat programa literară-musicală publicată și de noi in nr. trecut; apoi societatea adunată se aședă la un souper, după care începă jocul, care ținu până la o oră după mieđul noptii. Au fost de față dnele: Constanța de Dunca-Schiau, Silvia Cimponeriu, Ecaterina Pușcariu, Farra soția dlui consul al României, Babeș, Ofelia Pop din Lugos, vęd. Alesandrina Liuba, Maria Wlad, Mindszenti, Pataki, Dragonescu, Mihailescu, Pap și domnișorele Ecaterina Wlad, Valeria Poruț, Eugenia Simonescu, Schiau, Iosefina Torma, Amalia Lay. Dintre bărbați: Esc. Sa mitropolitul Miron Romanul, consulul României Alesandru Farra, dnii Alesandru și Eugeniu Mocioni, judecătorul dela curtea naltă Ioan cav. de Pușcariu, frate-seu protosincelul dr. Ilarion Pușcariu, judecătorii dela tabla regescă dr. At. M. Marienescu, Berlogia, Atanasiu Cimponeriu, deputații dr. Iosif Gall, G. Szerb, L. Simonescu și alții.

✓ **Intrunirile literare din Brașov** începă, precum anunciarăm, joi, la 13 marte. S'a adunat lume multă, compusă din elita societății române. Damele se presintară și de asta-dată in numer mare, probând prin acesta interesarea lor pentru cultura națională. Intrunirea primă fu deschisă de dl director Stefan Iosif, carele salulă publicul adunat și spuse, că deja s'a făcut inceputul unei biblioteci pentru dame. Apoi dl profesor dr. Nicolae Pop ceti disertațiunea sa „despre țerile locuite de Români până pe timpul împăratului Aurelian”. In urmă dșora Elena Dimitriu a cetit legenda „Jipii”, de Carmen Sylva. A doua intrunire literară se ținu aaltă eri joi in 20 marte. Cu ocasiunea acesta dl profesor A. Barsean a vorbit despre Români pe timpul emigrațiunii popôrelor și despre inființarea principatelor române dela Dunăre; er dl profesor I. C. Panțu ceti novela „Alesandru Lăpușnean” de C. Negruzzi.

✓ **Societatea geografică română** ș-a ținut adunarea generală dumineca trecută la Bucuresci in sala Senatului din palatul Academiei, sub presiul regelui. M. Sa a esprimat mulțumirea ce simte vędend progresul Societății, apoi secretarul general dl Lahovari a citit raportul anual, după care regele împărți diplomele de onôre elevilor laureați la concursul de geografie. In urmă dl Gr. Tocilescu raportă, că intre lucrările intrate la concursul Socec cea mai bună este a dlui Mihăescu, profesor de geografie la gimnasiul Lazăr, care a și primit felicitările Maj. Sale. Urmară doue conferințe, a dlui Stefan Hepites asupra meteorologiei practice și a dlui Gr. Tocilescu asupra geografiei Daciei române, cari au fost viu ascultate d'un numeros public.

✓ **Societatea „Progresul”** din Arad va ține adunarea sa generală in ziua de 11/23 martie a. c. la 3 ore după mieđădi in școla centrală din loc. Agendele: 1) Alegerea presiului și a funcționarilor; 2) Comunicarea notei consulului orașenesc referitoare la statutele societății; 3) Propuneri diverse.

✓ **Fabrica română de hârtie** de lângă Bacău in România va incepe fabricațiunea pe la inceputul lunei viitoare. Acesta fabrică inzestrată cu cele mai bune mașinerii va fi una din cele mai mari din Europa și astfel nu numai statul care a contractat a-și cumpără hârtia trebuinciosă din țeră, dar și particularii vor puté

avé in curênc hârtie românescă. Tôte mașinăriile se pun in mișcare cu apa Bistriței și cu timpul materialele fabricării hârtiei vor fi tot din țeră.

✓ **Societatea de lectură din Lugos** a junimei române studioșe ținu la 27 febr. o ședință publică cu următorea programă: 1) Antevorbire de D. Ioan Lupulescu. 2) Odă la junime, de Georgiu Crețan, declamată de D. Zenovie Moise. 3) Cătră renegați, de Iosif Vulcan, declamată de D. Vasiliu Ulpiu Janza. 4) „Cele cinci simțuri ale omului”, cetire de dl Stefan Lipovan. 5) O seră la părinți, de Iosif Vulcan, declamată de dl Victor Vlad. 6) Criticare asupra opului „Model”, espreșă de d. Ioan Lupulescu. 7) Peneș Curcanul, de Vas. Alecsandri, declamată de dl Georgiu Curescu. 8) Nopțile carpatine, cetire de dl Ioan Popoviciu. 9) Să scii, că eu-su Român, de Victor Rusu, declamată de dl Stefan Lipovan. 10) Coriolan, de Iulian Grozescu, declamată de dl I. Popoviciu. 11) Vorbire de incheiere, de dl Ioan Lupulescu. *Ioan Lupulescu*, conducător. *Stefan Lipovan*, secretar.

✓ **Corul plugarilor români din Valea-mare** (cercul Mureșului, a dat la 12/14 febr. a. c. concert in școla de acolo cu acesta programă: „Să mergem frați la școlă”, declamată de Samuil Todor; „Versul împăratului”, cântat de chor; „Școlariul indreptat”, declamat de George Tripa; „Deșteptă-te române”, cântat de chor; „Sergentul”, declamat de Nicolae Todor; „Fiii României” cântat de chor; „Movila lui Burcel” declamată de Maria Spinanți; „Stéua noptii” cântată de chor; „Visul lui Petru Rareș”, declamată de Elisabeta Todor; „Calcă române”, cântată de chor; „Brancovenul Constantin”, declamată de Ioachim Todor; „Hora dela Plevna”, cântată de chor; „Concesionariu”, declamat de Ioan Popovici; „Pe a țerii nôstre țori”, cântat de chor; „Moș Martin”, declamat de Nicolae Todor; „Hora Sinaiei”, cântat de chor. S'a mai cântat sub conducerea invêtătorului Macsim Balan: „Ciobanul”, „Hora Griviței”, „Cât e țera românescă”, „Bravi ostași” și „Latina Gintă”. Apoi s'a inceput jocul cu Ardelena, la care a luat parte 25 părechi. Petrecerea s'a incheiat pe la 6 ore dimineța.

✓ **Societatea pentru cultura română in Bucovina**, precum anunciarăm in mai multe rânduri, arangeză un șir de prelegeri publice in Cernăuți. Una din aceste s'a ținut mercuri, cu care ocașiune dl Calistrat Coca a vorbit despre „teoria materialismului in consecințele lor practice”. Prelegerile se țin in sala Societății „Armonia”, in otelul „Moldavia”.

✓ **Premiu celor mai frumoșe femei din România**. „Resboiul român” publică următorele: La 1 iunie a. c. se va da premiu celei mai frumoșe femei din fie-care județ. Din Bucuresci se vor premia cinci, din Iași trei, din Galați și Craiova câte doue. Premiul va constă din bijuterii, stofe, o corônă și o medalie. Votarea se face in modul următor: 1) Fie-care român, din ori ce parte a țerii, va scrie numele și adresa femeii, ce a vędut că este mai frumoșă. In colțul bilețului va fi semnătura votatorului. 2) Acel bilet se va trimite in plic sigilat și francat, la administrațiunea acestui țiar. 3) La 1 maiu, intr'o grădină publică, anunțată da mai nainte, acele bilete se vor desface și numeră. 4) Premiurile se vor da pentru fie-care județ și orașele insemnate mai sus, acelor femei măritate seu nemăritate, cari vor avé mai multe voturi. 5) Pe plicul fie-cărui bilet trimis acestei administrațiuni, se va scrie in colțul din drepta: „Pentru premiarea frumuseții”. Acesta spre a inlătura amestecul corespondinței comitetului institu t pentru premiare, cu corespondința țiarului. 6) In fie-care ții se va publică numerul voturilor primite din fie-care județ. Secretarul comitetului *N. Ghica*.

O lungă partită de șac. La 26 febr. a început între clubul de șac din Viena și cel din Paris o partită de șac prin corespondințe. Se jocă în același timp două partite. Rămășagul este de câte 2000 franci. Fiecare mutătură se transmite prin telegraf. Dar fiind că numai la patru zile se face o mutătură, și fiind că mai sânt și două luni vacanță — dela 15 iuliu până la 15 sept. — apoi această partită nu se va sfârși de cât în anul 1885, ba poate chiar în 1886.

Sciri bucureștene. *Di Ionescu* a închiriat din nou grădina Stavri, angajând o bună orchestră și o trupă alasă. — „*Cerc agricol*”, sub numele acesta se va înființa o societate nouă, compusă din proprietari cultivatori de pământ și arendași, cu scopul d'a lucra în folosul desvoltării agriculturii în țară. — *Cutremur de pământ* s'a simțit sâmbătă spre duminică, cutremurul a ținut mai multe secunde și s'a simțit și în alte orașe. — *Congresul corpului didactic* se va ține la București în zilele de 2, 3, 4 aprilie st. v.

Necrológe. *Sofroniu Iliuț*, c. r. căpitan în pensiune, dela regimentul de infanterie „*Wilhelm III König der Niederlande*” nr. 63 a încetat din viață vineri în 7 martie a. c. st. n. după bătălie grea și îndelungată, și s'a înmormântat luni în 11 martie în comuna Crasna, districtul Storjineților, Bucovina. Densul — ni se scrie de acolo — a fost un bărbat religios, național și devotat din totă inima serviciului său militar, un soldat din creștet până în tălpi. Născut în anul 1830 în comuna Crasna, și-a început studiile sale normale în comuna Crasna, și le-a completat în Cernăuți, unde a frecventat gimnasiul, fără însă a-și fini studiile gimnasiale, căci în 25 martie 1852 fu asentat la regimentul VIII de gendarmi. Ca gendarm servi până în a. 1866, unde fu denumit locoteninte la regimentul de infanterie „*Wilhelm III König der Niederlande*”, nr. 63 staționat în Bistrița, Transilvania, la care a și servit până s'a pensionat. În anul 1876 fu denumit supralocoteninte și în noiembrie anului 1882 căpitan. În nov. anului 1883 s'a pensionat și s'a rentors la vatra părintească spre a-și termina cealaltă viață în odihnă. Însă sorțea fatală l'a luat din mijlocul nostru. Indată după rentorcere în patrie a picat într'o bătălie grea, care i-a și rupt cursul vieții. Noi Români simțim o mare pierdere în el. Il gelesc: Manoli Iliuț, proprietar mare din Crasna ca frate, Casandra Barbiz din Vicov de sus ca soră; Veniamin Iliuț, archimadrit mitrofor din Cernăuți, Grigori Iliuț proprietar din Crasna și Tóder Iliuț, cantor bisericesc din Crasna ca unchi; Averchiu Macovei preot din Sucéva și Georgi Pojoga alumn seminarial ca nepoți; Georgi Macovei proprietar din Rădăuți ca cumnat și Magdalena Iliuț din Crasna ca cumnată; Aglaia Macovei preotésă din Sucéva și Marta Iliuț din Crasna ca nepote. — *Ved. Anastasia Buibaș*, fostă preotésă în Bucoveș, a încetat din viață la 12 l. c. în etate de 66 ani; o gelesc: fiica Sidonia măritată Radneanț, fiul Dimitrie, fratele Ioan Țeran, sora Marta măritată Ionescu, nora Elena Buibaș, ginerele Ioan Radneanț, nepoții Maria, Victor, Alesandru și Columbina Buibaș, Emiliu, Virgiliu și Lucreția Radneanț.

G h i c i t ó r e.

De Armand.

FERICIR MEA.

Terminul de deslegare e 4 aprilie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

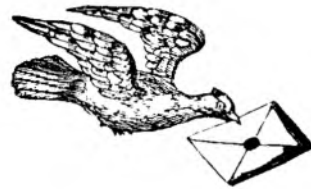
Deslegarea logogrifului din nr. 9: „Siria, Tilli, Efes, Ferro, Aur, Nicomedia, Chiev, Elvira, Luter, Morb, Avram, Romulu, Esthland”.

Literele inițiale cetite de sus în jos dau numele: „Stefan cel mare”, ér cele finele cetite de jos în sus: „Dumbrava roșie”.

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișórele: Aglaia Drogli, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Petronela Cornea n. Mișici, Mariți Puian, Iuliana Vancea, Georgina și Matilda Popa, Maria Danila, Iosefina Popescu, Eufrosina Popovici, Minodora Micșunescu.

Premiul fu dobândit de domnișóra Minodora Micșunescu.

Poșta Redacțiunii.

Un abonant al nostru are trebuință de mai multe numere ale „Familiei” începând din 1865 până la 1878. Cei ce posed numere necomplete din cutare an, binevoiescă a ne avisă, ca să le dăm adresa abonantului nostru. —

Dlui V. G. Se va publică, dar numai cam spre sfârșitul semestrului prim, căci întâiu avem să publicăm altele primite mai de mult.

Dnei C. d. D. S. Am primit cu mulțămintă. Când veți trimite și celelalte, vom începe publicarea.

Dlui V. B. M. A sosit. Se va publică.

Doi ochi. Ideea din strofa ultimă ar merită, să prelucrezi totă, ținând cont de limbă și prosodie.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca 2-a în paresimi, Evang. dela Marcu c. 8 v. 7, a inv. 7.					
Duminecă	11	23	Păr. Sofronie Patr.	5 59	6 15
Luni	12	24	Aureliu.	5 58	6 16
Mărți	13	25	Ad. M. Sf. Nikifor	5 55	6 17
Mercuri	14	26	Sf. Benedict	5 54	6 19
Joi	15	27	Sf. Mart. Agapie	5 52	6 20
Vineri	16	28	Sf. Mart. Saviu	5 50	6 22
Sâmbetă	17	29	Sf. și imp. Onorie	5 48	6 23

Invitare la prenumerațiune.

Treiluniul prim, ianuarie—martie, se va ncheiă cu nr. 13. Rugăm pe aceia, a căror abonamente va espiră atunci și vreu să aibă foia noastră și mai departe, să binevoiescă a ne respunde prețul de prenumerațiune. Fără bani nu se poate trimite foia nimeniua. Cei ce nu vreu să mai ffe abonați la foia noastră, sânt rugați a ne înscința, ca să-i ștergem din registrul abonanților noștri.

Totodată deschidem prenumerațiune nouă cu următórele condițiuni: pe april—dec. 7 fl. 50 cr., pe april—sept. 5 fl., pe april—iunie 2 fl. 70 cr.

Mai avem câteva esemplare și din începutul anului curent.

Editura Familiei.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.